

ปาฐกถาธรรม

ความกตัญญูเป็นมงคลสูงสุด

ความกตัญญูเป็นมงคลสูงสุด

โดย พระเทพญาณมงคล (เสริมชัย ชยมงฺคโล)

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลา ๐๘.๐๐ น.

เจริญพร ท่านสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพ ก็ได้มีโอกาสมาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย ในรายการปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ สำหรับวันนี้อาตมาจะได้กล่าวถึงมงคลคาถาหรือมงคลยодชีวิตซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้เป็นพระคาถาที่ ๗ มีความว่า

การโว จ นินาโต จ สนฺตญฺฐี จ กตญฺญตา
กาเลน ธมฺมสุสวณํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ

ซึ่งแปลความว่า ความเคารพคือการแสดงออกถึงความเป็นผู้รู้จักคุณค่า และความสำคัญของคน นี่ประการหนึ่ง นินาโต ได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน นี่อีกประการหนึ่ง ความสันโดษ คือ พึงพอใจในสิ่งที่เราทำมาหาได้โดยสุจริต นี่อีกประการหนึ่ง กับ กตญฺญตา ความเป็นผู้มีความกตัญญู นี่อีกประการหนึ่ง กับการฟังธรรมตามกาลคือตามเวลาและโอกาสอันสมควร นี่อีกประการหนึ่ง ทั้งหมดนี้เป็นมงคลอันประเสริฐสูงสุด คือว่าเมื่อใครประพฤติปฏิบัติตามแล้วย่อมได้รับผลเป็นความสุขความเจริญในชีวิต

สำหรับในวันนี้ อาตมภาพ จะได้กล่าวถึงพระคาถาที่ ๗ นี้เฉพาะในหัวข้อว่า กตญญูตา ซึ่งแปลความว่า ความเป็นผู้มีความกตัญญูเป็นมงคลอันประเสริฐสูงสุด ในข้อนี้ก่อน สำหรับการเป็นผู้มีความกตัญญูนั้นคู่กับการที่บุคคลได้กระทำอุปการะ คือคุณความดีแก่เราก่อน ความกตัญญูนี้จึงคู่กับความดี หมายความว่า เมื่อมีผู้ที่กระทำคุณความดีแก่เรา เราก็รู้จักระลึกถึงพระคุณของท่านผู้มีพระคุณ แล้วก็คิดและกระทำการตอบแทนคุณผู้มีพระคุณ ในโอกาสอันควร ตามกำลังสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และกำลังทรัพย์ของเรา

ทีนี้เมื่อจะกล่าวถึงคุณธรรมในข้อความเป็นผู้มีความกตัญญู ก็ต้องกล่าวควบคู่กันไปกับบุคคลที่กระทำคุณความดีคืออุปการะคุณต่อเราก่อนอีกด้วยควบคู่กันไป ทั้ง ๒ ประเภทนี้ล้วนเป็นบุคคลดีที่หาได้ยากยิ่ง ซึ่งจะกล่าวโดยย่ออีกครั้งหนึ่งก็คือว่า บุคคลที่เป็นคนดีที่หาได้ยากนั้น มีอยู่ด้วยกัน ๒ ประเภท ประเภทที่ ๑ ชื่อว่าบุพพการีคือบุคคลที่กระทำอุปการะ หรือกระทำคุณแก่ผู้อื่นก่อน อีกประเภทหนึ่งก็คือ กตัญญูกตเวที ได้แก่บุคคลผู้รู้อุปการะคุณที่ท่านได้ทำไว้แล้ว และได้ตอบแทนคุณท่านตามโอกาสอันควร และตามกำลังสติปัญญา ความสามารถ และกำลังทรัพย์ของตน ซึ่งอาตมภาพจะได้กล่าวถึงบุคคลดังกล่าวนี้แต่ละประเภท

สำหรับประเภทที่ ๑ ที่ว่าบุคคลดีที่หาได้ยากชื่อว่า บุพพการี นั่นคือ บุคคลที่ทำการอุปการะก่อน ที่ใกล้ชิดเรามากที่สุดก็คือคุณพ่อคุณแม่หรือบิดามารดาของเรา และต่อๆ ไปก็ได้แก่ ผู้ปกครองผู้อุปการะเลี้ยงดูเราจนเติบโตให้เราได้มีชีวิตสุขสบายตามสมควรแก่ฐานะมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพ่อคุณแม่ ท่านได้ให้ความอุปการะแก่เราตั้งแต่เกิดมาจนถึงปัจจุบัน นับว่าท่านได้เป็นบูรพาจารย์ของลูก คือว่าตั้งแต่เราเกิดมา ก็มีคุณพ่อคุณแม่ได้ช่วยชี้แนะให้เราได้รู้จักการดำเนินชีวิต ตั้งแต่การเดิน ยืน นั่ง นอน และ รับประทาน เป็นต้น และท่านได้ช่วยอุปการะแก่ชีวิตของลูกทุกอย่างทุกประการ ด้วยความมุ่งหวังเพียงว่าให้ลูกมีความสุข ไม่ให้เป็นไปในทางที่เป็นทุกข์เดือดร้อน เพราะฉะนั้น ท่านจึงเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำสั่งสอนแก่เราว่า สิ่งนี้หรือความปฏิบัติอย่างนี้ไม่ดี อย่าทำ เพราะจะนำไปสู่โทษความทุกข์เดือดร้อนอย่างนี้ๆ หรือทางนี้เป็นทางดี จงทำ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข และได้ให้คำแนะนำสั่งสอนวิธีการปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกับสังคมให้ดีด้วยเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีศีลมีธรรม เป็นต้น ดังที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้ทรงประทานคติธรรมในวันแม่ไว้ว่า จงสอนระเบียบวินัยให้ลูก เหมือนกับสร้างวินัยให้แก่ชาติ อย่างนี้เป็นต้น นอกจากนั้น คุณพ่อคุณแม่ของเรายังนับว่าเป็นบูรพาเทพของลูก คือว่า คอยดูแลคุ้มครองป้องกันในทุกทิศทุกทางว่า ลูกจะไปอยู่ที่ใด จะกระทำอย่างไร ทำดีก็ชมเชย ทำไม่ดี มีคนตำหนิติฉิน ก็คอยคุ้มครองป้องกันอยู่ตลอดเวลา อีกอย่างหนึ่งเป็นพรหมของลูก คือว่า มีความเมตตาปรารถนาให้ลูกมีแต่ความสุข มีความกรุณา คือปรารถนาให้ลูกไม่มีความทุกข์เดือดร้อน ถ้าว่าเป็นความทุกข์แล้ว หากพ่อแม่จะรับไว้เองเสียได้ก็จะทำด้วยความยินดี อย่างนี้เป็นต้น

นอกจากนั้น พ่อแม่ยังเป็นพระอรหันต์ของลูก คือว่า เมื่อลูกกระทำดีต่อพ่อแม่ ลูกคนนั้นก็จะมีแต่ความเจริญ ถ้าลูกใดกระทำความไม่ดีแก่พ่อแม่ ลูกคนนั้นก็หาความเจริญมิได้ เพราะเหตุไร เพราะเจตนาอันบริสุทธิ์อันจริงใจของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้นเปรียบได้ดังพระอรหันต์ทีเดียว จึงชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ของลูก นอกจากนั้นผู้มีอุปการะคุณแก่เราที่ห่างออกไป ก็ได้แก่ คุณครูอาจารย์ นี่ว่าสำหรับคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน ตลอดไปถึงพระอุปัชฌาย์อาจารย์สำหรับพระภิกษุสามเณร และตลอดไปถึงญาติมิตรผู้บังคับบัญชา และสูงที่สุดในชีวิตของคฤหัสถ์คือประชาชนทั้งปวงนั้น ก็ได้แก่ท้าวพระยามหากษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรม และพระราชินี หรือผู้ปกครอง ผู้บริหารประเทศ ที่มีเจตนาบริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นต้น

และยังมีสูงที่สุดยิ่งขึ้นไปอีกก็คือ คุณพระรัตนตรัย ได้แก่ คุณพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า ซึ่งถ้าจะกล่าวแต่เฉพาะคุณของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา นี้ก็จะเห็นได้ชัดเจนว่า พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้พระอริยสัจ ๔ ด้วยพระองค์เอง เมื่อทรงรู้แจ้งในความจริงอย่างประเสริฐ ๔ ประการ คือในเรื่องของทุกข์ ในเรื่องของเหตุแห่งทุกข์ ในเรื่องของสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และในเรื่องของหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อย่างถาวรแล้ว ก็มีทรงเก็บจำไว้แต่ผู้เดียว พระองค์ไม่ทรงนึกถึงแต่เพียงความสันติสุขของพระองค์แต่ผู้เดียว แต่ทรงประกอบด้วยพระเมตตากรุณาต่อสัตว์โลกทั้งหลาย จึงได้ทรงสั่งสอนพระสัจธรรมนั้นแก่สัตว์โลก เพื่อให้สัตว์โลกรู้แจ้งเห็นจริงตาม และประพฤติตาม นำตนไปสู่ความสุขความเจริญ ไม่ไปในทางเสื่อมที่เป็นโทษ ที่เป็นความทุกข์เดือดร้อน และความดีสูงสุดก็คือว่า เมื่อปฏิบัติตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วสามารถที่จะปฏิบัติได้ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง และที่เป็นบรมสุข

ส่วนพระธรรมเจ้านั้นอีกเล่า ผู้ใดประพฤติปฏิบัติตามพระสัจธรรมของพระพุทธเจ้า ย่อมได้รับผลดีเป็นความสันติสุขและความเจริญในปัจจุบันทันตาเห็น และต่อๆ ไปในอนาคตถึงข้ามภพข้ามชาติ ซึ่งนี่ก็เป็นสัจธรรมที่ผู้ที่มีปัญญาได้ศึกษาพระสัทธรรมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และปฏิบัติตามแล้วย่อมได้รับผลดีตามพระสัจธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นปัจจุบันธรรมทันที

ส่วนพระสงฆ์เจ้านั้นอีกเล่า ก็เป็นผู้ที่ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า ได้รับผลดีได้รับประสบการณ์ที่ดี ได้รับปัญญาอันเห็นแจ้งอย่างไรๆ ก็นำเอาพระสัทธรรมพร้อมด้วยผลของการปฏิบัติและประสบการณ์นี้จากการปฏิบัตินั้นสืบต่อ คือว่าถ่ายทอดสั่งสอนต่อๆ กันมาให้พระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า ยังคงดำรงอยู่เป็นประโยชน์แก่สาธุชนประชาชนหมู่ใหญ่มาจนตราบถึงเท่าทุกวันนี้ ก็นับว่าเป็นผู้ทำอุปการะคุณอย่างสูงสุดยิ่งของชีวิตของสัตว์โลกผู้มีปัญญา ผู้มีบุญบารมีและมีปัญญา เพื่อได้สดับพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า ปฏิบัติตามแล้วย่อมได้รับผลเป็นความดับทุกข์และเป็นความสันติสุขได้จริง

เฉพาะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถ้าจะว่าก็ครอบคลุมไปถึงพระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้านั้น ทรงเป็นพระบรมครูของหมู่มนุษย์และเทวดาผู้ปรารถนาความสิ้นทุกข์และความสันติสุข พระพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลกผู้มีปัญญาและสัมมาทิฐิ ด้วยประการฉะนี้

นี้ว่าพระผู้มีผู้อุปการะคุณที่ประเสริฐสูงสุดในชีวิตของสัตว์โลกทั้งหลาย เฉพาะประชาชนชาวไทยเราผู้มีอุปการะสูงสุดต่อประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ รวมทั้งชาวต่างประเทศที่มาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงทศพิธราชธรรมของเรานี้เอง พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ผู้มีอุปการะคุณอันยิ่งใหญ่ เป็นที่พึ่งของพลนิกรชาวไทยทั้งปวง ที่นี้บุคคลดีที่หาได้ยากอีกประเภทหนึ่ง นับเป็นประเภทที่ ๒ ที่ชื่อว่ากตัญญูกตเวทิตานั้นคือ ผู้ที่รู้คุณระลึกถึงคุณ รู้ในพระคุณและตอบแทนพระคุณท่านผู้มีหรือผู้ให้อุปการะคุณแก่ตนตามโอกาสอันควร ตามกำลังสติปัญญาความสามารถและตามกำลังทรัพย์ บุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรมนี้คือเป็นผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทิตาธรรม นี้ได้ชื่อว่าเป็นคนดี เพราะความกตัญญูกตเวทิตาธรรมเป็นเครื่องหมายของคนดี

ดังที่สมเด็จพระสังฆราช (สา) ได้ประพันธ์ไว้เป็นภาษาบาลีว่า “นิมิตฺตํ สาธุ รูปานํ กตญฺญ กตเวทิตา” แปลว่า ความกตัญญูกตเวทิตา เป็นเครื่องหมายของคนดี

นี้แหละคนดีอย่างนี้แหละ ใครๆ ก็ยากคบหาสมาคมด้วย อยากใกล้ชิดสนิทสนมเป็นมิตรสหายด้วยใครมีบุตรหลานอย่างนี้ย่อมเป็นที่ชื่นอกชื่นใจของพ่อแม่ ใครมีบริษัทบริวารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างนี้ มีมิตรสหายอย่างนี้ ย่อมสบายใจได้ เพราะว่าบุคคลผู้มีความกตัญญูกตเวทิตาธรรมนี้ จะอยู่แห่งหนตำบลใดก็ไม่มี การตกต่ำ จะมีแต่คนคอยช่วยเหลือเกื้อหนุนเกื้อกูลให้ความอุปการะด้วยความเต็มใจ ด้วยความสนิทใจ ด้วยความไว้วางใจว่า เขาจะระลึกถึงอุปการะคุณของเรา เขาจะตอบแทนคุณเราในโอกาสอันสมควรตามฐานะ เพราะฉะนั้น บุคคลผู้มีความกตัญญูกตเวทิตาธรรมเช่นนี้ จึงมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่มีตกต่ำเลย เพราะได้รับความคุ้มครองรักษาในทุกที่ ในทุกสถาน แม้เทพดาอารักษ์ก็ยังคงอนุโมทนาสาธุการ และให้ความอารักขาคุ้มครองตามฐานะ ดังที่คนโบราณเขามักกล่าวกันว่า คนดีผีคุ้ม ก็คือคนดีนั้นแม้เทวดาก็ยังช่วยปกป้องรักษา

เนื่องในมหามงคลสมัย เฉลิมพระชนม์พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงคุณประเสริฐ ทรงเป็นที่พึ่งของปวงชนชาวไทย ถึงการได้รับด้วยความยกย่องว่า ทรงเป็นแม่ของชาตินี้ ขอเหล่าปวงชนชาวไทยและแม่ชาวต่างประเทศผู้ที่ได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในผืนแผ่นดินไทย พึงระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน และกระทำความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ถวายพระองค์ท่านโดยตั้งใจกระทำแต่

คุณความดี ประกอบสัมมาอาชีวะ ละเว้นความชั่วทั้งปวง และชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน

แม้ผู้เป็นพ่อแม่ก็จงรำลึกถึงคติธรรมของพระองค์ท่านที่ทรงมีพระเมตตาประทานแก่พ่อแม่ทั้งหลายว่า จงสอนระเบียบวินัยให้ลูกเหมือนกับสร้างวินัยให้แก่ชาติ ก็คือระเบียบวินัยนั้นต้องเริ่มต้นที่บ้านก่อน พ่อแม่ต้องเป็นคนดี มีศีลมีธรรม มีระเบียบวินัยที่ดีเอง เป็นปกติก่อน แล้วจึงหมั่นดูแลแนะนำสั่งสอนระเบียบวินัยให้แก่ลูกๆ ทั้งสอนและปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่ดี ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกๆ เมื่อลูกๆ ของคนในชาติได้รับการอบรมวินัยมาดีแล้ว และทั้งพ่อแม่ก็เป็นคนดี เป็นคนมีระเบียบวินัย มีศีลมีธรรม ไม่กบฏคดโกง หรือเบียดเบียนผู้อื่น ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทั้งโดยส่วนตัวและโดยส่วนรวมของประเทศชาติ ระเบียบวินัยที่เริ่มต้นด้วยดีตั้งแต่แรกที่บ้านคือในครอบครัวก่อนนั้นนั่นแหละ ก็จะเป็นระเบียบวินัยของคนในชาติหมดทั้งประเทศ ซึ่งนี่ก็คือพระราชประสงค์ของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงคุณประเสริฐ ผู้ทรงเป็นแม่ของชาติ ที่ได้ทรงประทานคติธรรมนี้มาให้เป็นพื้นฐานในทางจิตใจ ให้เป็นแนวทางของความประพฤติปฏิบัติแก่ปวงชนชาวไทย ให้ดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข

ที่นี่ ในส่วนของคุณความดีที่อาตมภาพได้เจริญพรไว้ว่า จงกระทำแต่คุณความดี และจงละเว้นความชั่วทั้งปวงนั้น ท่านทั้งหลายพึงเข้าใจความชั่วเสียก่อนว่าคืออะไร ความชั่วนั้นได้แก่ความประพฤติปฏิบัติทางกาย ทางวาจา และทางใจ ก็ตามที่มีผลให้เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น และมีผลทำให้จิตใจประกอบด้วยกิเลส ตัณหา อุปาทาน พูดอย่างง่ายๆ ว่า ทำให้จิตใจมัวหมองเศร้าหมองด้วยกิเลส และผลของความชั่วดังกล่าวนั้น จะติดตามให้ผลเป็นปัจจุบันธรรม และต่อๆ ไปในอนาคต ทั้งในภพชาตินี้และข้ามภพข้ามชาติต่อๆ ไป ไม่มีที่สิ้นสุด นานเท่านาน ความประพฤติปฏิบัติเช่นนี้เรียกว่าความชั่ว และความชั่วเช่นนี้บางทีก็เรียกว่าทุจริต ซึ่งประกอบด้วยกายทุจริต ประกอบด้วยวจีทุจริต และมโนทุจริต สำหรับในกายทุจริตนั้นก็ประกอบด้วยความชั่ว หรือความไม่ดีนี้อย่างน้อยสามประการ ตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ ได้แก่ เจตนาฆ่าสัตว์ตัดชีวิต หรือผจญสัตว์ที่มีชีวิตให้เดือดร้อน ได้แก่ การกบฏคดโกง หลอกลวงผู้อื่น ทำมาหากินทุจริต คิดมิชอบ ด้วยประการต่างๆ และด้วยการประทุษร้ายในกาม ๓ ประการนี้เป็นกายทุจริต ๓ และยังมีกายทุจริตซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ ณ ที่อื่นอีกด้วยว่า ได้แก่ อบายมุข

อบายมุขนั้นหมายถึงความประพฤติปฏิบัติที่ใกล้ต่อปากทางความฉิบหาย พูดอย่างง่ายๆ ก็คือว่า เมื่อปฏิบัติไปแล้วใกล้ต่อหรือดำเนินเข้าไปสู่ความฉิบหาย ได้แก่ การหลงติดอยู่ในการเสพสิ่งเสพติดมีนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เรียกว่า นักเลงสุรา และความหลงติดอยู่ในความประทุษร้ายในกาม หมกมุ่นในกิเลสกาม มากชั่วหลายเมีย หรือสตรีก็มีความวุ่นวายอยู่กับเพศตรงกันข้าม อย่างนี้ก็เรียกว่านักเลงผู้หญิง

หรือผู้หญิงเป็นนักแสดงผู้ชาย นอกจากนั้นก็มึนนักแสดงการพนัน หรือว่า การติดเที่ยวกลางคืน ตลอดทั้งการคบคนชั่วเป็นมิตร และการเกียจคร้านในการทำงาน เหล่านี้เป็นต้น

จำเพาะในเรื่องการติดเที่ยวกลางคืนนั้นให้โทษมากมายหลายประการ เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และหลงระเหิรในเรื่องเพศ จนเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนต่างๆ และแม้แต่โรคภัยไข้เจ็บก็ถามหา และการเที่ยวกลางคืนนั้นเสี่ยงต่อการที่จะได้รับโทษความทุกข์เดือดร้อนติดตามมามากมายหลายประการ นี้ว่าแต่ทุจริตทางกาย เรียกว่า กายทุจริต ซึ่งเป็นความประพฤติไม่ดี สมควรที่จะยกเลิก ถ้าใครประพฤติปฏิบัติแล้วก็ เลิกเว้นไปเสีย นั้นแหละจะนำความสันติสุขมาสู่ตน

อีกอย่างหนึ่ง วิจิทุจริตนี้มี ๔ ได้แก่ วาจาไปปดมตเทจ หลอกลวงผู้อื่น นั้นประการหนึ่ง วาจาหยาบคาย กระด้าง ด่าทอ ทำให้คนอื่นเขาเจ็บช้ำน้ำใจ นั้นอีกประการหนึ่ง วาจายุให้ร่ำดำให้ร่ำ ก่อให้เกิดความแตกแยกสามัคคีในหมู่คณะ นั้นอีกอย่างหนึ่ง และวาจาที่เหลวไหลไร้สาระ ซึ่งมีมากนักสำหรับเด็กวัยรุ่นในยุคนี้ ได้ยินว่าแต่ละคนๆ นี้ เปลืองค่าโทรศัพท์เหลือเกิน คุยกันเหลือเกินในเรื่องไร้สาระ ประเภทนี้เรียกว่า วิจิทุจริต และประเภทที่ชอบนินทาเกลียดชังมากมายก่ายกอง หาสาระอันใดไม่ได้ นี้แหละเรียกว่า วิจิทุจริต นำความทุกข์เดือดร้อนมาสู่ตนได้ หรืออย่างน้อยก็ตนเองนั้นแหละที่เป็นผู้ไม่มีความเจริญในตัวเราเอง

อีกอย่างหนึ่งก็คือ มโนทุจริต ได้แก่ ความเป็นผู้มีกิเลสหยาบๆ ในใจของตน เรียกว่า อภิชฌา ความเพ่งเล็งอยากได้ของคนอื่นไม่ว่าทางตรง ทางอ้อม ไม่ว่าทางดี ทางไม่ดี อย่างเช่นในปัจจุบันนี้ ได้ยินมากที่สุด ดกตืนก็คือการผลิตและการจำหน่ายแจกจ่ายยาเสพติดให้โทษต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรียกกันว่ายาบ้า เดียวนี้เปลี่ยนเป็นยาบ้าซึ่งนำความเดือดร้อนให้แก่บุคคลที่หลงเข้าไปเสพ เพราะว่าได้มียาต่างๆ ที่เป็นโทษเป็นยาเสพติด อย่างเฮโรอีน หรือยาฆ่าแมลงนี่เจือเข้าไปมากมาย เดียวนี้แพร่ระบาดเกือบจะเรียกว่าเต็มประเทศ เพราะบุคคลที่โลภเพ่งเล็งของคนอื่นโดยไม่คำนึงถึงว่าคนอื่นจะเดือดร้อนเพียงไร นับเป็นโจรปล้นชาติเลยทีเดียว เพราะเหตุไร เพราะเหตุว่า เขาได้หยดยาพิษลงในดวงใจของประชาชน ฆ่าประชาชนเป็นร้อยเป็นพัน เป็นหมื่น เป็นแสน เป็นล้าน ให้ตายไปทีละน้อยๆ เรียกว่า ตายทั้งเป็น เพราะฉะนั้น พวกนี้แหละ เพราะจิตใจโลภโมโหสั้นอย่างนี้ จึงประกอบกายทุจริตและวจิทุจริต นี้ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็คือพวก โกรธ พยาบาท อาฆาต จองเวร เหล่านี้เป็นต้น ก็นับว่าเป็นมโนทุจริตประการที่ ๒ ส่วนประการที่ ๓ นั้น ได้แก่ โมหะ ความหลง ไม่รู้บาปบุญคุณโทษตามที่เป็นจริง กัดลจิตตลใจให้คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด พูดยึด นำคนอื่นผิดๆ แล้วก็หลงตามคนอื่นผิดๆ ไปอย่างนี้ เรียกว่า มโนทุจริต

ทั้งกายทุจริต ๓ วิจิทุจริต ๔ มโนทุจริต ๓ รวมเป็นอกุศลกรรมมถ ๑๐ เมื่อรวมทั้งอบายมุขอีก ๖ ก็เป็น ๑๖ ละ ความไม่ดีอย่างนี้จึงเลิกละเสีย ทั้งไม่กระทำเองและไม่ยินดีที่จะเห็นคนอื่นกระทำ และไม่ชักนำไป

คนอื่นกระทำ ถ้าทำได้แบบนี้ก็นับว่าท่านได้ตั้งใจทำความดีแล้ว โดยประการว่าละเว้นความชั่ว เพื่อถวาย
เป็นพระราชกุศลแก่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาพระองค์ท่าน
นอกจากนั้นการกระทำคุณความดีอย่างอื่น ก็เป็นตรงกันข้ามกับความชั่วนี้เอง ประการแรกที่สำคัญที่สุดก็คือ
งดเว้นกายทุจริต วาจาทุจริต มโนทุจริต ดังกล่าวแล้ว ตั้งใจรักษาศีล ตั้งใจเจริญภาวนาธรรม เพื่อชำระจิตใจให้
ผ่องใส แล้วก็ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน

ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษานี้ อาตมาพจึงขอถวายพระพรชัยมงคล แด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรม
ราชินีนาถ ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ โดยขออ้างถึงคุณพระศรีรัตนตรัยจงได้โปรดดลบันดาล อภิบาลคุ้มครอง
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงคุณประเสริฐ ผู้ทรงเป็นที่พึ่งของพสกนิกรชาวไทย ให้ทรงมีพระ
เกษมสำราญ ปราศจากโรคอาพาธ และสรรพอันตรายทั้งปวง จงทรงมีพระชนมายุยิ่งยืนนาน สถิตสถาพรอยู่
ในไอศุรีย์สิริราชสมบัติคู่บารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเป็นร่มโพธิ์ทองปกเกล้าปกกระหม่อมพสก
นิกรชาวไทย ให้มีความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ตลอดกาลนานเทอญ ขอถวายพระพร